

S
ygn. akt I C 403/19

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 4 listopada 2021 roku

Sąd Okręgowy w Gliwicach I Wydział Cywilny w składzie:

Przewodnicząca: Sędzia Leokadia Krośniak-Cebulska

Protokolant: Anna Olejnik-Alencynowicz

po rozpoznaniu w dniu 21 października 2021 roku w Gliwicach

sprawy z powództwa V. K.

przeciwko M. G.

o zapłatę

zasądza od pozwanej na rzecz powódki kwotę 74.666 (siedemdziesiąt cztery tysiące sześćset sześćdziesiąt sześć) zł z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 7 lipca 2021 roku do dnia zapłaty,

w pozostałym zakresie powództwo oddala,

zasądza od pozwanej na rzecz powódki kwotę 5.417 (pięć tysięcy czterysta siedemnaście) zł tytułem zwrotu kosztów postępowania,

wyroкови w punkcie 1 nadaje rygor natychmiastowej wykonalności do uznanej przez pozwaną kwoty w wysokości 74.666 (siedemdziesiąt cztery tysiące sześćset sześćdziesiąt sześć) zł,

nakazuje pobrać od pozwanej na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Gliwicach kwotę 4.869 (cztery tysiące osiemset sześćdziesiąt dziewięć) zł tytułem zwrotu opłaty od pozwu i kosztów opinii biegłego.

Sędzia Leokadia Krośniak-Cebulska

Sygn. akt I C 403/19

UZASADNIENIE

V. K. wniosła o zasądzenie od M. G. 80.000 zł z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 13 czerwca 2019 roku do dnia zapłaty tytułem zachowku oraz kosztów procesu.

W uzasadnieniu wskazała, że jest wnuczką spadkodawczyni K. K. (2) i jej spadkobierczynią ustawową. Sąd Rejonowy w Chorzowie, w sprawie sygn. akt I Ns 718/18 stwierdził, że spadek po K. K. (2) na podstawie testamentu nabyła pozwana w całości. W związku z powyższym powódce przysługuje roszczenie o zachówek.

W odpowiedzi na pozew pozwana wniosła o oddalenie powództwa ponad kwotę 23.333 zł i zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego podnosząc zarzut, że powódka, a do facto matka powódki nigdy nie kontaktowała się ze spadkodawczynią, a wręcz pozostawały w konflikcie, opiekę nad nią sprawowała pozwana. Wobec tego zachówek powinien być obniżony na podstawie tzw. zasad współżycia społecznego.

Postanowieniem z 18 października 2019 roku zwolniono powódkę od kosztów sądowych.

Mając na uwadze treść opinii biegłej pismem z 7 stycznia 2021 roku powódka sprecyzowała swoje stanowisko wnosząc o zasądzenie kwoty 74.666 zł z odsetkami oraz nadanie wyrokowi rygoru natychmiastowej wykonalności do kwoty 23.333 zł.

Sąd ustalił:

K. K. (2) zmarła 21 grudnia 2018 roku. W chwili śmierci była wdową. Ze związku małżeńskiego miała jednego syna K. K. (3), który zmarł przed matką 9 maja 2015 roku pozostawiając jedno małoletnie dziecko tj. V. K.. Spadkodawczyni pozostawiła testament w którym do całego spadku powołała M. G.. Postanowieniem z 28 maja 2019 roku, w sprawie I Ns 718/18 Sąd Rejonowy w Chorzowie stwierdził, że spadek po K. K. (2) na podstawie testamentu nabyła M. G. w całości.

(dowody: okoliczności bezsporne oraz postanowienie k. 221)

W skład spadku wchodzi spółdzielcze, własnościowe prawo do lokalu mieszkalnego położonego w C. przy ul. (...) o wartości 112.000 zł.

(dowody: okoliczności bezsporne oraz akta (...) a w nich przydział lokalu mieszkalnego, opinia biegłej sądowej k. 160-173 i 206-208)

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił w oparciu o złożone do akt dokumenty oraz ostatecznie niekwestionowaną opinię biegłej.

Sąd zważył:

Zgodnie z art. 991 § 1 i 2 k.c. zstępnym, małżonkowi oraz rodzicom spadkodawcy, którzy byliby powołani do spadku z ustawy, należą się, jeżeli uprawniony jest trwale niezdolny do pracy albo jeżeli zstępny uprawniony jest małoletni - dwie trzecie wartości udziału spadkowego, który by mu przypadł przy dziedziczeniu ustawowym, w innych zaś wypadkach - połowa wartości tego udziału (zachówek). Jeżeli uprawniony nie otrzymał należnego mu zachowku bądź w postaci uczynionej przez spadkodawcę darowizny, bądź w postaci powołania do spadku, bądź w postaci zapisu, przysługuje mu przeciwko spadkobiercy roszczenie o zapłatę sumy pieniężnej potrzebnej do pokrycia zachowku albo do jego uzupełnienia.

Przy dziedziczeniu ustawowym powódka - jako wnuczka spadkodawczyni - nabyłaby spadek w całości zgodnie z art. 931 § 2 k.c. Wobec nabycia spadku w całości przez pozwaną powódce należy się zachówek w wysokości 2/3 wartości spadku. Spadkodawczyni pozostawiła w spadku spółdzielcze, własnościowe prawo do lokalu mieszkalnego o wartości 112.000 zł. Powódce należy się więc zachówek w wysokości 2/3 wartości spadku w kwocie 74.666 zł. Na rozprawie w dniu 21 października 2021 roku pozwana uznała roszczenie w tej kwocie wnosząc jednocześnie o rozłożenie spłaty na raty.

Sąd może w wyroku rozłożyć na raty zasądzone świadczenie w szczególnie uzasadnionych wypadkach z mocy art. 320 k.p.c. W niniejszej sprawie Sąd nie dopatrył się szczególnie uzasadnionych wypadków. Pozwana nabywając spadek miała świadomość, że powódce należy się zachówek. K. K. (2) zmarła w grudniu 2018 roku więc pozwana miała co najmniej 3 lata na zgromadzenie potrzebnych do spłaty środków. M. G. zamieszkuje w R.. Z fotografii znajdujących się w opinii biegłej można wnioskować, że w spadkowym lokalu położonym w C. ktoś zamieszkuje a co za tym idzie, że pozwana wynajmuje tenże lokal prawdopodobnie odpłatnie. Ma więc dodatkowe środki na spłatę. Jak orzekł Sąd Apelacyjny w Katowicach w wyroku z dnia 16 listopada 2020 roku, w sprawie I ACa 364/20: "Jeżeli chodzi o możliwość rozłożenia zasądzonego świadczenia na raty, należy rozważyć interesy obu stron, tak, by nie udzielić korzystnych warunków spłaty dłużnikowi kosztem statusu wierzyciela, który nie będzie mógł uzyskać zaspokojenia w realnym terminie. Dla zastosowania szczególnego rodzaju dobrodziejstwa dla dłużnika, jakim jest rozłożenie świadczenia na raty, nie jest wystarczająca trudna sytuacja materialna, uwzględnić bowiem należy także interes wierzyciela, którego takie orzeczenie pozbawiłoby części odsetek, a także inne towarzyszące okoliczności, w tym te dotyczące źródła

zobowiązania i postępowania stron”. Sąd wziął pod uwagę, że propozycja pozwanej w przedmiocie rozłożenia spłaty w kwocie 51.333 zł na raty po 1.000 zł miesięcznie jest wyjątkowo niekorzystna dla małoletniej powódki gdyż m. in. pozbawiłoby to ją części odsetek jak i możliwości ewentualnego zainwestowania otrzymanej kwoty. Poza tym nie można zapomnieć o stale rosnącej inflacji.

Dług z tytułu zachowku jest długiem pieniężnym dlatego też odsetki za czas opóźnienia w spełnieniu świadczenia biegną co do zasady od chwili wezwania dłużnika do zapłaty (art. 455, 481 i 991 § 2 k.c.). Powódka wezwała pozwaną do zapłaty zachowku w kwocie 100.000 zł pismem z 27 maja¹ 2019 roku (k.15). W odpowiedzi w piśmie z 12 czerwca 2019 roku pozwana oświadczyła, że roszczenie jest wygórowane. Nadto skoro V. K. jest małoletnia to ugodowe rozwiązanie sporu w zakresie zachowku wymaga zgody Sądu opiekuńczego, której powódka nie przedstawiła. Sąd stanął na stanowisku, że odsetki należą się od daty w której pozwanej stała się znana kwota należna powódce tj. od dnia doręczenia jej uzupełniającej opinii biegłej co miało miejsce 7 lipca 2021 roku (k. 216). Sąd zgadza się z tezą Sądu Najwyższego zawartą w wyroku z dnia 22 czerwca 2016 roku, IIICSK 279/15, iż w okresie między powstaniem stanu wymagalności roszczenia o zachówek a chwilą orzekania o tym roszczeniu ceny mające wpływ na określenie rozmiaru świadczenia mogą wzrosnąć, mogą także być stabilne, a nawet obniżyć się, dlatego należy unikać automatyzmu i ustalać stan opóźnienia indywidualnie z uwzględnieniem okoliczności danej sprawy.

W pozostałym zakresie powództwo oddalono. Powódka sprecyzowała swoje stanowisko ostatecznie żądając niższej kwoty niż w pozwie. Sąd nie umorzył postępowania co do kwoty będącej różnicą ponieważ powódka nie cofnęła powództwa w tym zakresie.

Wobec uznania roszczenia Sąd zgodnie z art. 333 § 1 pkt 2 k.p.c. nadał wyrokowi rygor natychmiastowej wykonalności w pkt. 1 do uznanej kwoty 74.666 zł.

O kosztach procesu orzeczono na podstawie art. 98 k.p.c. przyjmując, że powódka wygrała sprawę w **93** %. Na koszty postępowania zgodnie z art. 13 pkt 2 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych oraz § 2 pkt 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 roku w sprawie opłat za czynności adwokackie składają: opłata od pozwu w kwocie **4.000** zł od uiszczenia której powódka była zwolniona, wynagrodzenie pełnomocnika powódki w kwocie **5.400** zł, opłata skarbową od pełnomocnictwa **17** zł, wynagrodzenie pełnomocnika pozwanej w kwocie **5.400** zł, opłata skarbową od pełnomocnictwa **17** zł, koszty opinii biegłej w kwocie **1.869** zł. Powódka poniosła koszty w wysokości **5.417** zł dlatego też pozwana powinna jej zwrócić tę kwotę. Część kosztów sądowych w kwocie **4.869** zł (opłata od pozwu 4.000 zł + część kosztów opinii biegłej 869 zł) pokrył Skarb Państwa wobec czego zgodnie z art. 113 u. k. s. kosztami tymi Sąd obciążył pozwaną